

e-lankos.lt/so8g

2. LIETUVA IKI VALSTYBĖS

Šioje temoje MES

- Susipažinsime su baltais – savo protėviais.
- Aptarsime svarbiausius baltų gyvenimo bruožus.
- Išsiaiškinsime Lietuvos vardo kilmę ir sužinosime, kelintais metais jis pirmą kartą užrašytas.

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

2.1 pav. Romėnų istoriko Publijaus Kornelijaus Tacito skulptūra prie Austrijos parlamento rūmų Vienoje

Baltai – mūsų protėviai?

Tikriausiai teko ilsėtis prie mūsų šalies vakaruose krantus skalaujančios Baltijos jūros. Juk smagu paplūdimyje įbristi į šaltą jūros vandenį, o vėliau pasišildyti saulutėje! Tačiau Baltijos jūros pakrantė mums svarbi ne tik dėl poilsio vietų – su šiuo regionu susiję pirmieji mūsų protėvių paminėjimai. O kas mūsų protėviai? Tai **báltai** – indoeuropiečių genčių grupė, gyvenusi rytinėje Baltijos jūros pakrantėje. Iki šių laikų išlikusios dvi savo valstybes sukūrusios baltų tautos: lietuviai ir mūsų kaimynai latviai. Tad galime sakyti, kad su latviais esame broliai ir seserys, net mūsų kalbos labai panašios.

Terminas „baltai“ nėra susijęs su čia gyvenusių ar gyvenančių žmonių odos spalva, mūsų protėviai savęs taip tikrai nevadino. Deja, nežinome, kaip jie save vadino, nes nepaliko rašytinių šaltinių. Bet apie savo protėvių pavadinimą žinome du svarbius dalykus. Pirmia, baltai pirmą kartą paminėti rašytiniuose šaltiniuose I amžiuje. Tai padarė senovės romėnų istorikas Tacitas (2.1 pav.). Rašydamas apie rytų Europą jis paminėjo „aisčių gentis“, gyvenančias Baltijos jūros rytų pakrantėse.

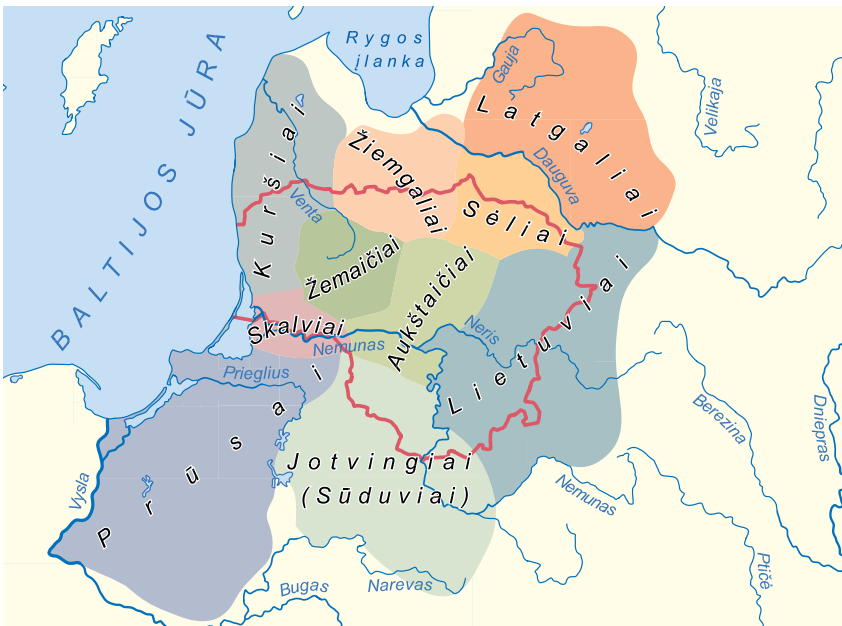
Antra, mūsų protėvius baltais pavadino XIX a. vokiečių mokslininkas. Jis samprotavo paprastai: žmonės, gyvenusius prie Baltijos jūros, reikia vadinti baltais. Terminas prigijo, todėl šiais laikais jis vartojamas dažniau nei terminas „aisčiai“.

Nors terminas „baltai“ ir pirmasis mūsų protėvių paminėjimas rašytiniuose istorijos šaltiniuose siejamas su Baltijos jūra, iš tikrųjų baltai gyveno gerokai didesnėje teritorijoje. Mokslininkų teigimu, baltų apgyventos žemės plytėjo nuo Baltijos jūros iki dabartinės Rusijos gilumos – Volgos ir Dniepro upių. Galutinai baltų gentys susiformavo

I a. Tacitas
mini aisčius

V–VI a. susiformuoja
baltų gentys

XI a. pirmą kartą paminėtas
Lietuvos vardas

2.2 pav. Baltų gentys ir jų gyventos teritorijos, V–VIII a.

V–VI amžiuje. Šiuo laikotarpiu susidarė atskiros baltų gentys, turinčios savo teritorijas ir pavadinimus. Juos žinome iš vėlesnių rašytinių šaltinių, o viena iš baltų genčių – lietuviai – suvienijusi keletą genčių sukūrė bendrą baltų valstybę vardu Lietuva. Todėl baltus laikome savo tiesioginiais protėviais.

O kur ir kokios baltų gentys gyveno? Įsižiūrėkite į žemėlapi (2.2 pav.) ir pamatysite, kad Lietuvos teritorijos šiaurės vakaruose prie pat Baltijos jūros gyveno kuršiai, garsėję karingumu, netoli jų – žemaičiai, šiaurėje – žiemgaliai, sėliai ir latgaliai. Vidurio ir rytų Lietuvoje buvo įsikūrę aukštaičiai ir lietuviai, į pietus nuo jų gyveno jotvingiai ir sūduviai. Į vakarus nuo minėtų genčių gyveno prūsai, lamatiečiai ir skalviai. Beje, dalis šių vardų vartojami ir šiais laikais, tik kaip etnografinių regionų pavadinimai. O gal jūs save laikote vienu iš kurios nors minėtos genties palikuonių? Kodėl tiek skirtingų pavadinimų? Nors visi baltai yra indoeuropiečiai, taigi atkeliavę iš tos pačios vietos, ilgainiui vieni nuo kitų nutolo, ėmė kurti kiek kitokie papročiai, kalba ar mirusiųjų laidojimo būdai. Taip formavosi atskiros gentys, o kad būtų lengviau suprasti jų ryšį, galima sakyti, jog antai skalviai, sėliai ar aukštaičiai yra tarsi asmenų vardai, o baltai – jų bendra pavardė.

Tacitas savo kūrinyje *Germanija* apie mūsų protėvius rašė:

„Dešiniajame savo krante Svebų¹ jūra skalauja aisčių gentis, kurių papročiai bei apdaras kaip ir svebų², o kalba artimesnė britaniškajai. Jie garbina Dievų motiną. Kaip savo tikėjimo ženklą nešioja šernų atvaizdus, kurie lyg ginklai ar apsaugos priemonės sergsti deivės garbintoją nuo visko net tarp priešų. <...> Jie apieško ir jūrą; seklumose ir pačiose jos pakrantėse vieninteliai iš visų rankioja gintarą, jų pačių vadinamą *glesum*. Gintaro savybių ir kaip

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

jis atsiradęs, jie kaip barbarai netyrinėjo ir nieko apie jį nežino. Juk gintaras ilgai gulėjo tarp kitų jūros išmetamų daiktų, kol mūsų prabanga suteikė jam garsą. Patys gintaro nevartoja: renka gabalus, parduoda neapdirbtą ir ima atlyginimą stebėdamiesi.“

¹ Tacitas taip vadino Baltijos jūrą

² Viena iš germanų genčių

Tacitas, *Germanija*, iš lotynų k. vertė J. Mažiulienė, kn. *Romėnų literatūros chrestomatija*, sud. D. Dilytė, Vilnius: Mintis, 2008, p. 391–392.

Klausimai ir užduotys

1. Kaip Tacitas vadino žmones, gyvenančius prie Baltijos jūros?
2. Nurodykite du dalykus, kuriuos iš šio šaltinio sužinojote apie baltų tikėjimą.
3. Kuo Baltijos jūra buvo naudinga čia gyvenančioms baltų gentims?
4. Paaiškinkite, kuo šis šaltinis svarbus Lietuvos istorijai.

Klausimai ir užduotys

1. Koku vardu mūsų protėviai pirmą kartą buvo pavadinti rašytiniame šaltinyje?
2. Kokia termino „baltai“ reikšmė?
3. Remdamiesi baltų genčių žemėlapiu (2.2 pav.) nurodykite: a) ne mažiau kaip penkias baltų gentis ir dabartinius Lietuvos rajonus, kuriuose jos buvo įsikūrusios; b) baltų gentį, kurios buvusioje teritorijoje šiandien gyvenate jūs.

2.3 pav. I–IV a. žemaitės kostiumo rekonstrukcija

Baltų gyvenimas

Susipažinome su savo protėviais baltais, tad dabar išsiaiškinkime, kaip jie gyveno. Pirmiausia reikėtų pakalbėti apie tris svarbiausius jų gyvenimo sritis: kurtus ir naudotus daiktus, statytus gyvenamuosius būstus ir išpažintą tikėjimą. Labai svarbu suprasti, kad baltų genčių papročiai skyrėsi, be to, atskirais laikotarpiais patys baltai buvo skirtingi. Vis dėlto galime rasti keletą esminių bendrų bruožų.

Pradėkime nuo daiktų. Jau esame kalbėję apie istorijos rekonstrukciją. Baltų laikotarpis domina ir istorijos entuziastus. Jie skiria daug laiko ir lėšų, kad galėtų atkurti, kaip gyveno, rengėsi ir net kaip kovojo baltai (2.3–2.5 pav.). Apie tai, kokius daiktus baltai naudojo, žinome archeologų dėka. Mat mūsų protėviai savo mirusiųosius laidojo su įvairiais daiktais, vadina mosiomis įkapėmis, taigi ir su jiems priklausiusiais papuošalais. Įvairių baltų naudotų įrankių ir ginklų randama kasinėjant baltų gyvenvietes, piliakalnius. Priešistoriniais laikais baltai, kaip ir kitos gentys, pamažu mokėsi apdirbti naujas medžiagas ir žalvarinius bei bronzinius įrankius keitė geležiniais. Iš geležies pagaminti darbo įrankiai ir ginklai (2.6 pav.) buvo daug tvirtesni. Bronza nebuvo užmiršta – iš jos ir toliau buvo gaminami

2.4 pav. XI a. kuršių vyro aprangos ir ginkluotės rekonstrukcija

2.5 pav. VIII a. kuršių moters aprangos ir papuošalų rekonstrukcija

2.6 pav. XI a. į tris dalis sulūžęs vienašmenis kalavijas

papuošalai, nes mūsų protėviai, kaip ir mes, labai mėgo puoštis. Įvairūs žiedai, apyrankės, vėriniai, galvos apdangalai (2.7 pav.), įmantrių pavidalų ir raštų dirbiniai puošė vyrų ir moterų krūtines, galvas, smilkinius, rankas (2.8, 2.9 pav.). Ir šiandien tokiais išpūdingais papuošalais nebūtų gėda pasipuošti. Beje, šių laikų mugėse netrūksta amatininkų, kurie gamina baltiškų papuošalus. Gal ir jūs su tėveliais esate tokių įsigiję?

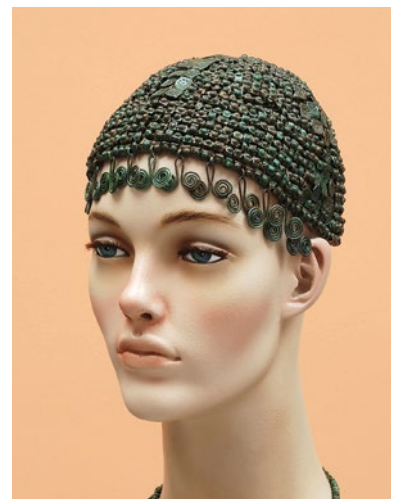
Kokiuose būstuose gyveno baltai? Žinoma, jų būstai nebuvo tokie dideli kaip mūsų, nes tais laikais žmonės nebuvo tokie aukšti, be to, jiems tikriausiai nereikėjo tiek patogumų, kiek reikia mums. Jei nuvyksite į Kernavės archeologinę vietovę, atsidursite atkurta me XIII–XIV a. amatininkų miestelyje. Čia pamatysite ir paliesite rekonstruotus mūsų protėvių namus (2.10 pav.), galėsite į juos įeiti, o gal kurį laiką juose ir pagyventi. O šalia Anykščių, Šeimyniškių piliakalnio pašonėje, stovi rekonstruotas medinės pilies gynybinis bokštas (2.11 pav.). Apsilankę jame galėsite įsijausti į kario ar amatininko (žmogaus, gaminančio įvairius daiktus ar įrankius)

2.8 pav. V–VII a. drabužio segė

2.9 pav. VIII–XII a. apyrankė

2.7 pav. Moters galvos rekonstrukcija. Ją puošia III a. vilnonė žalvariniais apkalėliais padengta kepurėlė, rasta Daūglaukio kapinyne (Tauragės r.).

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

2.10 pav. Tikriausiai tokiuose mediniuose namuose gyveno mūsų protėviai.

2.11 pav. Šeimyniškėlių medinės pilies gynybiniame bokšte galite pamėginti įsijausti į senovinius laikus.

gyvenimą. Taigi sužinoti, kaip gyveno mūsų protėviai, galimybių yra, ir ne tik iš knygų.

Baltai savo gyvenvietes kūrė šalia vandens telkinių, kad apsirūpintų vandeniu ir turėtų papildomą maisto šaltinį. Juk žvejyba – sena žmogaus veikla. Taip pat gyvenvietės kūrėsi šalia piliakalnių su medinėmis pilimis. Aplinkinių gyvenviečių gyventojai su savo gyvuliais slėpdavosi pilyse nuo priešų, o pavojui praėjus, grįždavo į namus.

Kuo, kaip ir kodėl tikėjo mūsų protėviai? Apie baltų tikėjimą žinome nedaug, nes nepalikta rašytinių šaltinių. Nėra jokios abejonės, kad baltai tikėjo daug dievų (2.12 pav.) ir deivių, todėl jų tikėjimas vadinamas politeistiniu arba pagoniškuoju. Šis tikėjimas buvo labai susijęs su gamta ir jos reiškiniais. Kiekvienam reiškiniui atstovavo atskira deivė arba dievas, be to, gyvavo daugybė mitologinių būtybių, apie jas žinome iš senųjų pasakų ir mitų. Istorikai nežino, kiek baltai turėjo dievų, nes jų neįmanoma suskaičiuoti. Susipažinkime bent su pagrindinėmis dievybėmis ir jų veiklomis (2.1 lentelė).

2.12 pav. XVI a. taip buvo įsivaizduoti trys baltų (prūsų) dievai: Pikolis, Perkūnas ir Patrimpas. Litografijos apačioje įkomponuoti du balti žirgai, iš abiejų pusių kanopomis prilaukiantys skydą, dekoruotą Prūsijos herbu su meškos, vilkinčios raudonu švarku, atvaizdu.

Dievybė	Už ką buvo atsakinga?
Perkūnas	Griaustinio dievas
Medeina	Miškų deivė
Žemyna	Žemės ir derlingumo deivė
Austėja	Bičių deivė
Laima	Likimo ir laimės deivė
Milda	Namų židinio, meilės deivė
Velinas	Mirusiųjų pasaulio dievas
Kovas	Karo dievas

2.1 lentelė. Svarbiausios baltų deivės ir dievai

Maldos namų baltai tikriausiai nestatė, dievybes garbino šventvietėse, įkurtose miškuose arba prie jiems svarbių medžių, tikėtina, kad tokiu medžiu laikytas ąžuolas. Šventas vietas įkurdavo ir ant kalvų, vadinamų alkais arba alkakalniais (2.13 pav.). Šiose vietose baltai aukojo dievams ir deivėms dėkodami už derlių, leisdami į karo žygį arba grįžę iš jo, prašydami pagalbos ir tikėdamiesi sėkmės ateityje.

Jau minėjome, kad baltai laidodami mirusiuosius įdėdavo jiems įvairių daiktų, nes tikėjo, jog yra pomirtinis gyvenimas, o jame taip pat reikia įrankių, ginklų ir papuošalų. Atskiros gentys skirtingais laikotarpiais mirusiuosius laidojo tiek sudegintus, tiek ir ne, palaidai buvo laidojami pilkapiuose (virš jų buvo supilamas kauburėlis, savotiška kalva) arba plokštiniuose kapuose – iškastose duobėse.

2.13 pav. Liškiavės (Varėnės r.) alkakalnis. Manoma, kad ant jo meldavosi mūsų protėviai.

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

Klausimai ir užduotys

1. Kodėl archeologams pavyksta rasti baltų naudotų daiktų: įrankių, ginklų, papuošalų? Nurodykite ne mažiau kaip dvi priežastis.
2. Kuo baltų būstai ir gyvenamosios vietos panašios į mūsų ir kuo skiriasi? Nurodykite ne mažiau kaip po vieną panašumą ir skirtumą.
3. Kuo senasis baltų tikėjimas skyrėsi nuo krikščionybės? Nurodykite ne mažiau kaip du skirtumus.
4. Pasvarstykite, kodėl baltai turėjo tiek daug deivių ir dievų.

Tyrinėkite

Pasirinkite vieną baltų dievybę ir nupieškite jos portretą. Neužmirškite pavaizduoti ženklų, susijusių su jos veikla.

Litua – Lietuva

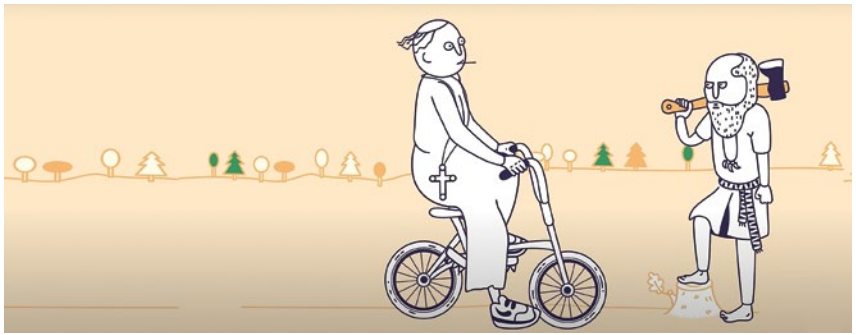
Trankiai užbaikime temą apie mūsų krašto laikus, kai dar nebuvo sukurta Lietuvos valstybė, – paklauskime, ką repuoja Šventinis Bankuchenas „Lietuvos istorijos repe“. Jis iškilmingai skelbia, kad Lietuvai jau daugiau kaip tūkstantis metų! Bet ar tai tiesa? Kiek metų mūsų Lietuvai? Pamėginkime atsakyti. Jei kalbame apie Lietuvą kaip valstybę, tai jai yra mažiau nei tūkstantis metų, nes ji buvo suvienyta kiek vėliau, XIII a. viduryje. Tačiau, jei kalbame apie Lietuvą kaip teritoriją, kurią vadino šiuo vardu, tai repe nuskambėjęs teiginys visiškai teisingas. Šioje istorijoje svarbu išsiaiškinti, kada pirmą kartą buvo paminėtas Lietuvos vardas. Kadangi sužinoti, kas pirmasis jį ištare, neturime jokių galimybių, lieka išsiaiškinti, kada pirmą kartą jis buvo užrašytas.

O istorija štai tokia: XI a. į mūsų žemes su palydovais atkeliavo misionierius Brunonas, dar vadinamas Bonifacu. Misionieriai – žmonės, kurių tikslas skleisti krikščionių tikėjimą. Taigi jie atvyko į mūsų žemes,

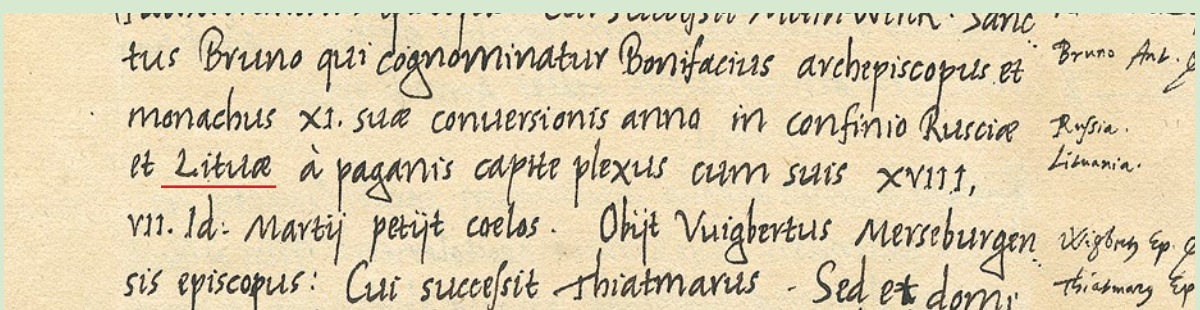
2.14 pav. Šv. Brunonas krikštija Netimerą. Freska Pažaislio kamaldulių vienuolyne.

2.15 pav. Sustabdytas kadras iš Šventinio Bankucheno dainos „Lietuvos istorijos repas“

kad vietos gyventojai pagonyms, tikintys daug dievų, atsisakytų senojo tikėjimo ir priimtų jiems naują – krikščionybę. Krikščionys tiki tik vieną Dievą, taigi vietiniai būtų turėję atsisakyti visų dievų, kuriais tikėjo. Pripažinkime, tai rimtas pokytis. Istorijos šaltiniai teigia, kad atvykėliai pateko į lietuvių genties vado Netimero nelaisvę, tačiau Brunonas įkalbėjo jį tapti krikščioniu (2.14 pav.) ir juos paleisti. Pakrikštijęs Netimerą misionierius patraukė toliau ir sutiko jo brolių Zebedeną (2.15 pav.). Šis buvo gerokai smarkesnis, nepanoro priimti naujojo tikėjimo ir užpykęs nukirto Brunonui ir jo palydovams galvas. Gali pasirodyti keista, bet tas kraupus įvykis labai svarbus Lietuvos istorijai. Būtent rašant apie Brunono misiją istorijos šaltiniuose pirmą kartą buvo paminėtas mūsų valstybės – Lietuvos – vardas. O Brunonas buvo pripažintas Bažnyčios kankiniu – asmeniu, kuris skleisdamas savo tikėjimą buvo nužudytas ir vėliau paskelbtas šventuoju.

Apie šį įvykį parašyta Viduramžių metraštyje, vadinamuosiuose Kvedlinburgo analuose. Šaltinyje teigiama, kad Brunonas ir jo palydovai buvo nužudyti 1009 m. kovo 9 dieną Lietuvos ir Rusiūros pasienyje. Kadangi tekstas lotynų kalba, mūsų krašto vardas užrašytas kiek kitaip – *Litua* (2.16 pav.). Pamėginkite patys perskaityti!

2.16 pav. Lietuvos vardas pirmą kartą užrašytas (pabraukta raudonai) Kvedlinburgo analuose.

Tekste lotynų kalba sakoma:

„Šventasis Brunonas, dar vadinamas Bonifacu, arkivyskupas ir vienuolis, vienuoliktaisiais savo atsivertimo metais Rusios ir Lietuvos pasienyje pagonių užmuštas, su aštuoniolika saviškių kovo 9 dieną nukeliavo į dangų.“

1009 metai: šv. Brunono Kverfurtiečio misija, sud. I. Leonavičiūtė, Vilnius: Aidai, 2006, p. 72–73.

Klausimai ir užduotys

1. Kuo šio rašytinio šaltinio ištrauka reikšminga Lietuvos istorijai?
2. Kokiu vardu šiame šaltinyje vadinamas mūsų kraštas?
3. Koks likimas ištiko į Lietuvą atvykusius Brunoną ir jo palydovus? Pasvarstykite, kodėl būtent toks.

Taigi Lietuvos vardas buvo paminėtas metraštyje, tačiau tai nereiškia, kad tuo metu gyvavo Lietuvos valstybė. Galime teigti, kad XI a. buvo teritorija, kurią vadino šiuo vardu. Mūsų valstybės sukūrimo dar teks palaukti, tai nutiks XIII amžiuje.

Klausimai ir užduotys

1. Kelintais metais pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėtas Lietuvos vardas? Kuris tai amžius ir kuri amžiaus dalis (pradžią, vidurys, pabaiga)?
2. Kodėl Brunonas atvyko į mūsų kraštą?
3. Kokia kalba pirmą kartą užrašytas Lietuvos vardas? Nurodykite istorijos šaltinį, kuriame jis įrašytas.

Lietuvos vardo kilmė

Išsiaiškinus, kada pirmą kartą paminėta Lietuva, kyla kitų klausimų: ką jos vardas reiškia ir iš ko kilęs? Į šiuos klausimus mėgino atsakyti ne tik istorikai, bet ir kalbininkai. XV–XVI a. buvo manoma, kad Lietuvą įkūrė romėnai, o šalies vardas skamba panašiai kaip Italijos – L'Italia (2.17 pav.). Žinoma, mūsų valstybės pavadinimą galima aiškinti jo skambesiu. O skamba jis panašiai kaip žodis „lietus“, bet pas mus lyja ne daugiau nei kitur, tad vadinti „lietaus žeme“ būtų nelogiška. Kiti Lietuvos vardo reikšmės ir kilmės aiškinimai taip pat buvo neįtikinami.

XX a. viduryje kalbininkas Kazimieras Kuzavinis pateikė, atrodo, geriausią atsakymą. Taigi, koks jis?

2.17 pav. Serėdžiaus piliakalnis (Jurbarko r.), dar vadinamas Palemono kalnu. Pasidomėkite, kaip jis susijęs su romėniškąja lietuvių kilmės teorija.

Kalbininkas Kazimieras Kuzavinis apie Lietuvos vardo kilmę rašė:

„Tuo būdu kraštavardis¹ Lietuva yra senas lietuviškas žodis, kilęs iš hidronimo Lietavà. Vardu Lietava pradžioje vadinta upė (Neriės intakas), vėliau tuo pačiu vardu imta vadinti ir teritorija prie tos upės (Lietavos žemė). <...> Iš formos Lietava, pakitus priesagai, išsirutuliojo Lietuvà.“

¹ Kraštavardis – krašto, teritorijos vardas.

K. Kuzavinis, „Lietuvos vardo kilmė“, „Lietuvos TSR aukštųjų mokyklų mokslo darbai“, *Kalbotyra*, X, 1964, p. 10.

Klausimai ir užduotys

1. Iš kur, anot K. Kuzavinio, kilęs Lietuvos vardas?
2. Paaiškinkite, ką reiškia šaltinyje vartojamas žodis „hidronimas“.

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

2.18 pav. Lietavos upė Jonavos rajone. Galbūt kažkur netoliese lankėsi šv. Brunonas?

Kalbininkas teigia, kad mūsų valstybės pavadinimas kilo iš vis dar Lietuvoje tekančios Lietavos upės (2.18 pav.) vardo. Upės vardu imta vadinti aplinkines žemes. Ilgainiui šiuo vardu vadinama teritorija išsiplėtė, jos pavadinimas kiek pasikeitė – iš Lietavos virto Lietuva. Kaip K. Kuzavinis tai išsiaiškino? Jis ištyrė, kaip istorijos šaltiniuose įvairiais laikais ir skirtingomis kalbomis buvo rašomas Lietuvos vardas. Taip pat XX a. pradžioje kalbininkas apkeliavo ir aplankė šalia Lietavos upės gyvenančius žmones klausdamas, kaip jie taria jos pavadinimą. Savo nuomonę jis, kaip kalbininkas, parėmė ir bendraisiais žodžių darybos būdais.

Taigi galime sakyti, kad nuo tada, kai rašytiniuose šaltiniuose mūsų protėviai baltai buvo paminėti pirmą kartą, iki tada, kai pirmą kartą istorijos šaltiniuose buvo paminėtas Lietuvos vardas, praėjo maždaug 900 metų. Per tą laiką baltų gentys galutinai susiformavo ir pamažu brendo kitam svarbiam savo raidos tarpiniui – valstybės sukūrimui.

Klausimai ir užduotys

1. Kaip manote, kodėl nėra tiksliai žinoma Lietuvos vardo kilmė ir reikšmė?
2. Kuo remiasi K. Kuzavinis aiškindamas Lietuvos vardo kilmę?
3. Pasvarstykite, ką galėtų reikšti žodis „Lietuva“ ir kaip jis tapo šalies pavadinimu.

APIBENDRINAMIEJI KLAUSIMAI IR UŽDUOTYS

1. Paaiškinkite, kodėl baltai vadinami lietuvių ir latvių protėviais.
2. Ne mažiau kaip dviem bruožais apibūdinkite kiekvieną iš šių trijų baltų gyvenimo sričių: gamintus ir naudotus daiktus, būstą ir tikėjimą.
3. Kelintais metais ir kokiomis aplinkybėmis pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėtas Lietuvos vardas? Iš ko mokslininkai kildina Lietuvos vardą?

TYRINĖKITE

Prisiminkite, kurios baltų genties buvusioje teritorijoje dabar gyvenate. Pasinaudodami vadovėliu ir internetu nupieškite tos genties vyrą ir moterį (visu ūgiu). Neužmirškite pavaizduoti jų naudotų įrankių, ginklų ir kitų daiktų.

IŠSAKYKITE SAVO NUOMONĘ

Ar pritariate teiginiui, kad mūsų protėviai yra baltai? Atsakymą pagrįskite.